T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/854
KARAR NO : 2019/63
KARAR TR: 28.01.2019

ÖZET: Davacıların vefat eden babalarından dolayı geçmişe yönelik olarak aylık ödenmesi isteminin reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar GenelMüdürlüğü Hizmet Akdiyle Çalışanlar Emeklilik Daire Başkanlığı işleminin iptali ile davacıların hak ettikleri aylıklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-A.S.'ye velayeten L. O.
2-M.S.'ye velayeten L.O.
Vekili : Av. S.B.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. R.Y.

O L A Y : Davacılar vekilidava dilekçesinde özetle; müvekkillerinin babası olan, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca sigortalı M.S.'nin 27.12.2007 tarihinde vefat ettiğini, kendisinin davacıların babası olduğuna dair Konya 2. Aile Mahkemesindekibabalık davası sonunda davanın kabulüne karar verildiğini, davacıların küçük olması ve annelerinin de yabancı uyruklu olup ilgilenememesi nedeniyle babalık tesbiti davasının yıllar sonra kayyım aracılığı ile yapılabildiğini, davacıların babalarından dolayı kendilerine aylık bağlanması için de aynı makul ve mücbir sebeplerle gecikmeli olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığ'na başvurmalarına rağmen, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından "sigortalı aylığının tamamı ödendiğinden tarafınıza birikmiş ödenememiştir" şeklinde cevap verildiğini, davacıların daha önce ölüm aylığını almadıklarını, diğer hak sahiplerine yapılan aylık ödemelerinin davacıların aylık almalarını etkilemeyeceğini ileri sürerek, davacıların vefat eden babalarından dolayı vefat ettiği tarihten itibaren yetim aylığı ödenmesi taleplerinin reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptali ile davacıların babalarının ölüm tarihinden itibaren geçmişe yönelik aylıklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

KONYA 4. İŞ MAHKEMESİ: 29.1.2015 gün ve E:2013/514, K:2015/50 sayı ile,taraflar arasındaki hukuki uyuşmazlığın çözümünde 5510 sayılı Kanunun uygulama yeri bulunmadığından, sözü edilen 101. madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemesi görevli olmayıp; idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, mahkemelerinin görevsiz olduğuna, idari yargının görevli olması nedeniyle davacıların davasının dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 11. İdare Mahkemesi: 29.4.2016 gün ve E:2015/1993, K:2016/1485 sayı ile, dava konusu işlemle ilgili olarak Konya 4. İş Mahkemesi'nin davanın yargı yolu bakımından reddine yönelik olarak verdiği 29.01.2015 tarih E:2013/514 K: 2015/50 sayılı kararının yasal süresi içinde temyiz edilmediğinden, kararın 17.02.2015 tarihinde kesinleştiği ve aynı işleme karşı bu tarihi izleyen günden itibaren de 2577 sayılı Kanunun 9. maddesi uyarınca 30 gün içinde İdare Mahkemesinde dava açılması gerekirken, 01.06.2015 tarihinde Konya İdare Mahkemesi kayıtlarına giren dilekçeyle açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine olanak bulunmadığı; öte yandan davacıların 2577 sayılı Kanunun 10. maddesi kapsamında yetim aylıklarının ödenmesi talebiyle davalı idareye başvurabileceği ve başvurunun reddi halinde dava açma süresi içinde idare mahkemelerinde dava açabileceğinin açık olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-b maddesi uyarınca davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar karar vermiş, bu karar davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Danıştay 11. Daire: 12.10.2017 gün ve E:2016/7835, K:2017/5513 sayı ile, her ne kadar 22.10.2013 tarihli işlemin dava konusu olduğu belirtilmiş olmakla birlikte, yetim çocukların biriken yetim aylıklarının ödenmemesine ilişkin işlemlerin de iptali ile haklarının verilmesi istendiğinden, davacının 16.3.2015 tarihli başvurusunun 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında bir başvuru olduğu, bakılmakta olan davanın anılan başvurunun reddine ilişkin 5.5.2015 tarihli ve 3/1282404 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmış olduğu gözönüne alınarak, davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin idare mahkemesi kararında usul hükümlerine uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle mahkeme kararının bozulmasına karar vermiş, davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekilince kararın düzeltilmesi isteminde bulunulmuş, bu istem Ankara 11. İdare Mahkemesinin 1.2.2018 gün ve E:2015/1993 sayılı kararı ile süre aşımı nedeniyle reddedilmiştir.

ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİ: 1.11.2018 gün ve E:2018/575 sayı ile, bozma kararına uyarak, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca yetim aylığı bağlanması talebinin reddinden kaynaklanan uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanunun Geçici 4. maddesi kapsamında bulunmadığı, başka bir ifadeyle uyuşmazlığın 5434 sayılı Kanundan kaynaklanmadığı anlaşılmakta olup; davanın görüm ve çözümünde İş Mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna

varıldığından, mahkemelerinin görevli olmadığına, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyiş Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 28.01.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıların vefat eden babalarından dolayı geçmişe yönelik olarak aylık ödenmesi isteminin reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Hizmet Akdiyle Çalışanlar Emeklilik Daire Başkanlığının 5.5.2015 gün 1282404 sayılı işleminin iptali ile davacıların hak ettikleri aylıklarının 22.12.2007 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; davacıların babası M.S.'nin 506 sayılı Yasa uyarınca sigortalı iken 27.12.2007 tarihinde vefat etmesi üzerine, davacı çocuklarının babalarının öldüğü tarihten itibaren ölüm aylığı bağlanması istemiyle yaptıkları başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların

uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunmayan;5754 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olan ve vefat eden babalarından dolayı geçmişe yönelik olarak aylık ödenmesi isteminin reddine ilişkindavalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davanın, görüm ve çözümünün, 506 sayılı Yasa hükümlerine göre, babalarından dolayı yetim aylığı bağlanması işleminin, 506 sayılı Yasa uyarınca tesis edilmesi hususları da gözetildiğinde; davanın adli yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle,Ankara 11. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Konya 4. İş Mahkemesince verilen 29.1.2015 gün ve E:2013/514, K:2015/50 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 11. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Konya 4. İş Mahkemesince verilen 29.1.2015 gün ve E:2013/514, K:2015/50 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.01.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Hicabi | Şükrü | Mehmet | Birol |
| DURSUN | BOZER | AKSU | SONER |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Süleyman Hilmi | Aydemir | Nurdane |
| AYDIN | TUNÇ | TOPUZ |